

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

ในบทนี้จะพูดถึงวิธีการวิจัย โดยมุ่งที่จะศึกษาหารูปแบบร้านและสภาพแวดล้อมทางกายของร้านอาหารว่าง (Snack) ที่เหมาะสมกับพฤติกรรมกิจกรรมต่างๆ และความต้องการของผู้บริโภค ซึ่งแบ่งเป็นขั้นตอนของการศึกษาดังนี้

3.1 การดำเนินการวิจัย

3.1.1 การสำรวจเบื้องต้น

ครั้งที่ 1 โดยการสำรวจสภาพแวดล้อมของร้านอาหารว่างในมหาวิทยาลัยทั้ง 4 แห่ง รัฐบาล 2 แห่ง เอกชน 2 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ และมหาวิทยาลัยรังสิต โดยการสำรวจและถ่ายภาพร้านอาหารว่างพบว่า มีจำนวนร้านอาหารว่างทั้งหมด 31 ร้าน และพบประเด็นในการสำรวจดังต่อไปนี้

- ลักษณะโครงการ ได้แก่ ประเภท, ชื่อร้าน, ลักษณะกิจการ
- ทำเล ที่ตั้ง สภาพแวดล้อมโดยรอบร้าน
- การจัดวางผัง
- สภาพแวดล้อมภายใน ได้แก่ ขนาดพื้นที่, เฟอร์นิเจอร์, จำนวนที่นั่ง, การบริการและโทนสี
- ลักษณะการจัดวางสินค้า

รวบรวมข้อมูลทั้งหมดในการสำรวจ เพื่อหาเครื่องมือในการทำแบบสอบถาม

ครั้งที่ 2 จากการสำรวจครั้งที่ 1 พบตัวแปรในการสำรวจและนำตัวแปรมาทำแบบสอบถาม ชุดที่ 1 เพื่อหารูปแบบร้านอาหารว่าง, ทำเล ที่ตั้ง, ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม, พฤติกรรม และกิจกรรมของผู้ใช้บริการ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 ถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมและกิจกรรมที่อยากให้เกิด

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบร้านและสถานที่ตั้ง ในส่วนนี้จะใช้ภาพถ่ายร้านอาหารว่างมาเป็นตัวแทน โดยการแบ่งประเภทร้านอาหารว่างออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ประเภทซุ้ม สามารถแยกออกได้เป็น 3 แบบตามกิจการและลักษณะการขายสินค้า คือ ลักษณะสินค้าทั้งคาว หวาน และเครื่องดื่ม, ประเภทมีสินค้าที่มีแบรนด์ และประเภทสินค้าเฉพาะอย่างมีทั้งร้านที่เป็นแบรนด์และเปิดกิจการเอง มีตัวอย่างดังนี้

ภาพที่ 3.1 ประเภทซุ้มแบบขายสินค้าหลายประเภท

ภาพที่ 3.2 ประเภทซุ้มแบบขายสินค้าตามชื่อแบรนด์

ภาพที่ 3.3 ประเภทซุ้มแบบขายสินค้าเฉพาะอย่าง

2. ประเภทมุม ร้านประเภทนี้จะอยู่ในอาคาร

ภาพที่ 3.4 ร้านประเภทมุม

3. ประเภทร้าน สามารถแยกได้ 2 แบบคือ
แบบที่ 1 คือ ลักษณะเป็นอาคาร

ภาพที่ 3.5 ลักษณะร้านที่เป็นอาคาร
แบบที่ 2 คือ ลักษณะอยู่ในอาคาร

ภาพที่ 3.6 ลักษณะร้านที่อยู่ในอาคาร

จากประเด็นและตัวอย่างภาพถ่ายที่จะนำไปทำแบบสอบถามครั้งนี้ และนำผลมาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ ต่ำสุด สูงสุด ผลสรุปที่ได้ในครั้งนี้ไปทำแบบสอบถามชุดต่อไป

ครั้งที่ 3 นำผลสรุปที่ได้จากการสำรวจครั้งที่ 2 ในเรื่องรูปแบบร้าน สรุปได้ว่ารูปแบบของร้านอาหารว่างที่กลุ่มตัวอย่างต้องการมากที่สุดคือ ประเภทร้าน โดยเลือกร้านที่กลุ่มตัวอย่างเลือกมากที่สุด 3 อันดับ มาทำแบบสอบถามในชุดนี้ เพื่อหาสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายนอก-ภายในร้านอาหารว่าง และวิเคราะห์ผลทางสถิติ เพื่อนำผลที่ได้นำไปเป็นแนวทางในการออกแบบร้านอาหารว่างในมหาวิทยาลัย

รายละเอียดในการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ผลในแต่ละครั้งจะกล่าวในบทที่ 4 และบทที่ 5 ต่อไป

3.2 สรุปเปรียบเทียบวิธีวิจัยเชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

ในส่วนนี้เป็นการสรุปอย่างสั้นๆถึงวัตถุประสงค์ของงานวิจัย เชื่อมโยงกับวิธีวิจัยที่สำคัญ และผลที่คาดว่าจะได้รับตามแต่ละจุดประสงค์ของงานวิจัย โดยสามารถอธิบายเป็นตาราง ดังนี้

ตารางที่ 3.1 สรุปวัตถุประสงค์ เชื่อมโยงกับวิธีวิจัยและผลที่คาดว่าจะได้รับ

<p>จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาทำเล ที่ตั้ง ร้านอาหารว่างของ นักศึกษาและบุคลากรใน มหาวิทยาลัย</p>	<p>วิธีวิจัย ทำการเก็บข้อมูลร้านอาหารว่างใน มหาวิทยาลัยทั้ง 4 แห่ง สำหรับเป็น กรณีศึกษา ทำแบบสอบถามเกี่ยวกับทำเล ที่ตั้งร้าน จากนั้นทำการรวบรวมโดย โปรแกรม SPSS หาค่าร้อยละเพื่อสรุปเป็น ภาพรวม</p>	<p>ผลที่ได้รับ ทำให้ทราบที่ตั้งร้านอาหาร ว่างที่ผู้บริโภคใน มหาวิทยาลัยต้องการมาก ที่สุด</p>
<p>จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษากิจกรรมและ พฤติกรรมของผู้ใช้บริการ ร้านอาหารว่างใน มหาวิทยาลัย</p>	<p>วิธีวิจัย ทำแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมและ กิจกรรมที่ต้องการของผู้บริโภคจากนั้นทำ การรวบรวมโดยใช้โปรแกรม SPSS หาค่า ร้อยละเพื่อสรุปเป็นภาพรวม</p>	<p>ผลที่ได้รับ ทำให้ทราบถึงพฤติกรรม และกิจกรรมที่ต้องการของ ผู้บริโภคในมหาวิทยาลัยที่ เข้าใช้ร้านอาหารว่าง</p>
<p>จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษารูปแบบของ ร้านอาหารว่าง ใน มหาวิทยาลัย</p>	<p>วิธีวิจัย ทำแบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบ อาคารร้านค้า โดยแบ่งร้านออกเป็น 3 ประเภทใช้ภาพประกอบเกี่ยวกับรูปแบบ อาคารร้านค้าทั้ง 3 ประเภท คือ ประเภทซุ้ม แยกออกเป็น 3 กลุ่ม ประเภทมุม 5 ภาพ และประเภทร้าน 6 ภาพ จากนั้นรวบรวม ผลและสรุปที่ได้โดยใช้โปรแกรม SPSS</p>	<p>ผลที่ได้รับ ทำให้ทราบถึงความต้องการ ของรูปแบบอาคารร้านค้าที่ ผู้ให้บริการต้องการ</p>

ตารางที่ 3.2 สรุปวัตถุประสงค์ เชื่อมโยงกับวิธีวิจัยและผลที่คาดว่าจะได้รับ (ต่อ)

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อม ทางกายภาพของร้านอาหาร ว่าง ในมหาวิทยาลัย	วิธีวิจัย ทำแบบสอบถามเกี่ยวกับ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ โดยเลือก ร้านที่กลุ่มตัวอย่างชอบมากที่สุด 3 อันดับ โดยแบ่งออกเป็นภายใน 3 ร้าน และภายนอก 3 ร้าน จากนั้นรวบรวม ผลที่ได้โดยใช้โปรแกรม SPSS และ วิเคราะห์จากค่าสถิติร้อยละ และ ค่าเฉลี่ย จากนั้นจึงสรุปและวิเคราะห์ ลักษณะทางกายภาพของ สภาพแวดล้อมนั้นๆและทำแบบ สัมภาษณ์ผู้ให้บริการ	ผลที่ได้รับ ทำให้ทราบว่าผู้บริโภคใน มหาวิทยาลัยต้องการ รูปแบบร้านและ สภาพแวดล้อมทาง กายภาพในส่วนต่างๆของ องค์ประกอบร้านอาหาร ว่าง อย่างไร และร้านที่ กลุ่มตัวอย่างชอบมาก ที่สุดนั้นประกอบไปด้วย องค์ประกอบใดบ้างส่วน การสัมภาษณ์ทำให้ทราบ ถึงปัญหาและความ ต้องการของผู้ให้บริการ

3.3 การกำหนดตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ เป็นตัวแปรที่ก่อให้เกิดแนวทางในการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

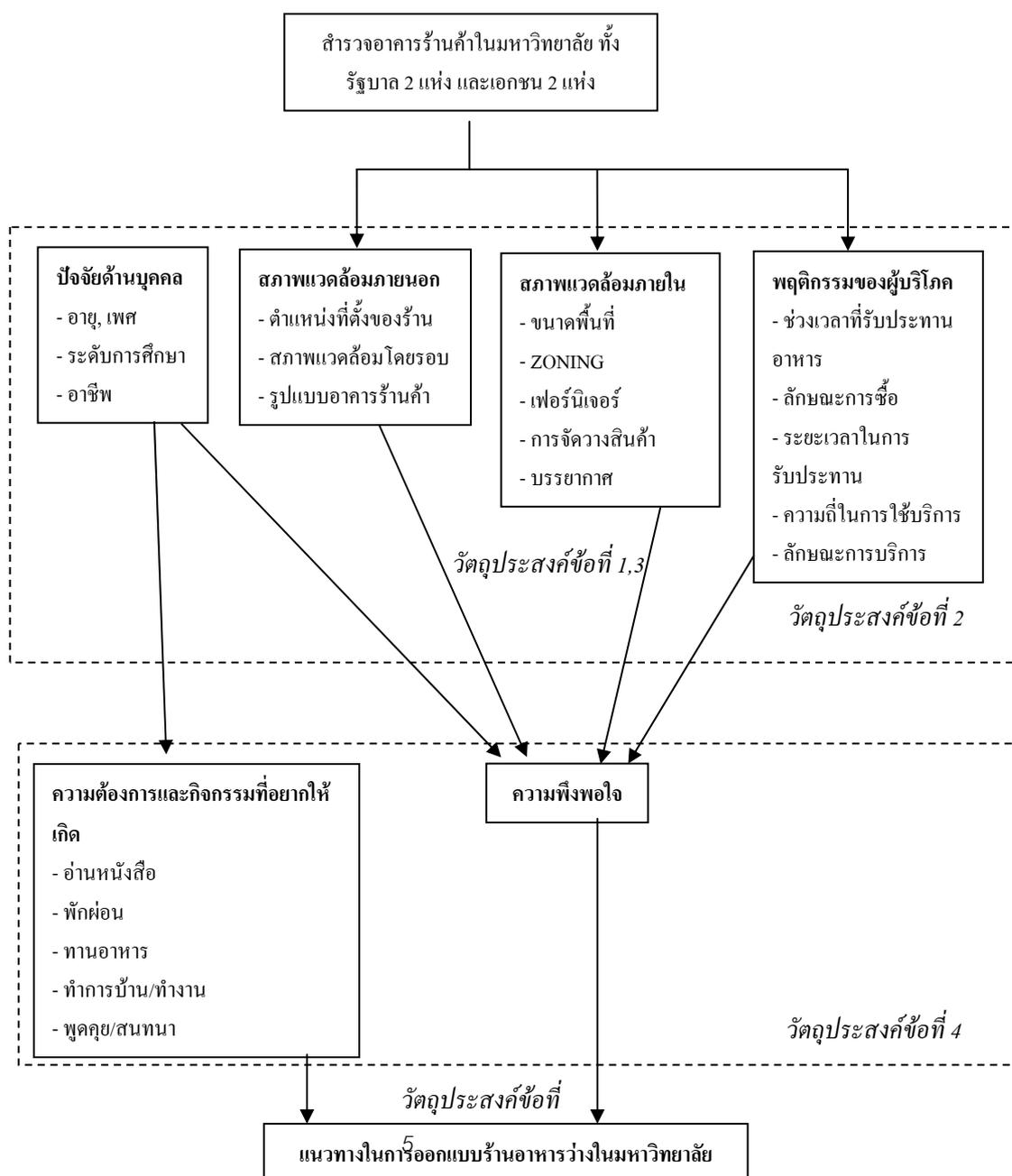
- สภาพแวดล้อมทางกายภาพ
- พฤติกรรมผู้บริโภคของกลุ่มนักศึกษา

ตัวแปรตาม เป็นตัวแปรที่บอกถึงลักษณะความต้องการและความพึงพอใจที่เกิดขึ้นใน
จิตใจของผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมาย

- ทักษะคิดต่อร้านอาหารว่าง
- กิจกรรมการใช้พื้นที่

3.4 การนำไปสู่ (Approach) การตอบคำถามของการวิจัย

การเก็บข้อมูลเริ่มต้นจากการสำรวจอาคารร้านค้าในมหาวิทยาลัยที่ทำการศึกษาทั้ง 4 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ และมหาวิทยาลัยรังสิต โดยการเก็บข้อมูลต้องทำการกำหนดประเด็นเพื่อนำไปสู่การตอบวัตถุประสงค์การวิจัยทั้ง 5 ข้อ การกำหนด Approach แสดงเป็นแผนภูมิ ได้ดังนี้

ภาพที่ 3.7 แสดงการนำไปสู่ (Approach) การตอบคำถามของการวิจัย

ตารางที่ 3.4 แสดงตัวแปรด้านมโนทัศน์ ด้านปฏิบัติการสำรวจ (ต่อ)

CONCEPTUAL VARIABLE	OPERATION VARIABLE	Item
<u>ตัวแปรตาม</u> ทัศนคติต่อร้าน อาหารว่าง (Snack) และกิจกรรมการใช้ พื้นที่	ความต้องการและกิจกรรมที่อยากให้เกิด	<ul style="list-style-type: none"> - อ่านหนังสือ - ทานอาหาร - ทำการบ้าน / ทำงาน - พักผ่อน - พุดคุย/สนทนา
	ความพอใจ	<ul style="list-style-type: none"> - รูปแบบร้าน - บรรยากาศ - การบริการ - สถานที่ตั้ง

ตารางที่ 3.6 ตารางแสดงตัวแปรและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยทัศนคติ (ต่อ)

ตัวแปร	การวัดตัวแปร	Interview	Questionnaire	Observation	Field mapping	ระดับการวัด
พฤติกรรมผู้บริโภค	<ul style="list-style-type: none"> - เพศ, อายุ - มหาวิทยาลัย - ช่วงเวลาในการทำกิจกรรม - ช่วงเวลาที่รับประทานอาหารเช้า - ลักษณะการซื้อ ซื้อไปทานที่อื่น-นั่งทานที่ร้าน - ระยะเวลาในการรับประทาน - ความถี่ในการใช้บริการ การบริการ <ul style="list-style-type: none"> - บริการตนเอง - กึ่งบริการตนเอง - มีบริการบริการ 		<ul style="list-style-type: none"> * 			<ul style="list-style-type: none"> Nominal Nominal Nominal Nominal Nominal Ratio Nominal Nominal Nominal Nominal Nominal
ความต้องการและกิจกรรมที่อยากให้เกิด	<ul style="list-style-type: none"> - มุมหนังสือ - มุมพักผ่อน - ทานอาหาร - ทำการบ้าน ทำงาน - พุดคุย/สนทนา 		<ul style="list-style-type: none"> * * 	<ul style="list-style-type: none"> * * * 		<ul style="list-style-type: none"> Ordinal Ordinal Nominal Nominal Nominal
ความพอใจ	<ul style="list-style-type: none"> - รูปแบบร้าน - บรรยากาศ - สถานที่ตั้ง - การบริการ 		<ul style="list-style-type: none"> * * * * 			<ul style="list-style-type: none"> Nominal Ordinal Ordinal Ordinal

3.5 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ในการกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยนี้ เป็นการกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามการทบทวนวรรณกรรมจากบทที่ 2 กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริโภครวมทั้งนักศึกษาและบุคลากรภายในมหาวิทยาลัย ทั้งชายและหญิง กลุ่มตัวอย่างเหล่านี้มีกระจายอยู่ทั่วไปตามมหาวิทยาลัยต่างๆ โดย ทั้งรัฐบาล 2 แห่ง และเอกชน 2 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ท่าพระจันทร์) มหาวิทยาลัยกรุงเทพ (ศูนย์รังสิต) และมหาวิทยาลัยรังสิต

การสุ่มตัวอย่าง

ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างกลุ่มนักศึกษาและบุคลากรภายในมหาวิทยาลัยทั้ง 4 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ และมหาวิทยาลัยรังสิต โดยผู้วิจัยทำการแจกแบบสอบถามโดยการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ซึ่งกระจายไปตามคณะต่างๆ ทำการแจกแบบสอบถามในบริเวณที่มีผู้คนมาก เช่น โรงอาหาร ห้องสมุด บริเวณที่นั่งพักผ่อน เป็นต้น จำนวนแบบสอบถามขึ้นอยู่กับจำนวนนักศึกษาและบุคลากรในมหาวิทยาลัย โดยคิดเป็นค่าเฉลี่ย รวมทั้ง 4 แห่ง จำนวน 400 ชุด เครื่องมือวิจัยจะถูกสร้างตามประเด็นปัญหาการวิจัย

3.6 เครื่องมือในการวิจัย

3.6.1 กล้องถ่ายภาพ โดยการถ่ายภาพร้านตัวอย่าง เพื่อใช้สร้างแบบสอบถาม

3.6.2 แบบสำรวจและสังเกตพฤติกรรมผู้ใช้บริการร้านอาหารว่าง (Snack)

3.6.3 แบบสัมภาษณ์ผู้ให้บริการ

3.6.3 แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ชุดคือ

3.6.4 การทดสอบเครื่องมือการวิจัย

ทำการ Pre - test แบบสอบถามโดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างกลุ่มนักศึกษาที่มหาวิทยาลัยทั้ง 4 แห่ง จำนวน 40 คน เพื่อแก้ไขข้อผิดพลาด และอาจเป็นข้อมูลในการปรับแบบสอบถามให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การวิจัยได้

3.7 วิเคราะห์ผลการวิจัย

นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ดังนี้

3.7.1 วิเคราะห์พฤติกรรมของกลุ่มนักศึกษา คือ การศึกษาข้อมูลทั่วไปและการใช้บริการ และกิจกรรมการใช้พื้นที่ของร้านอาหารว่างของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ ต่ำสุด สูงสุด และนำเสนอเป็นตารางประกอบอธิบายเพื่อเป็นการสรุปรวมลักษณะทั่วไปของผู้บริโภครวมทั้ง

3.7.2 การวิเคราะห์ผลการวิจัยการศึกษาของค้ประกอบสภาพแวดล้อมทางกายภาพทั้งภายในและภายนอก ท้สนใจความต้องการ ความพอใจ วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ ความถี่ และนำเสนอเป็นตารางประกอบอธิบายเพื่อเป็นการสรุป

3.7.3 การวิเคราะห์โดยใช้วิธีทางสถิติ เป็นการวิเคราะห์ขั้นต่อมา โดยใช้วิธีทางสถิติเป็นการหาผลวิจัยจากโปรแกรม SPSS วิเคราะห์จากความถี่ ค่าร้อยละ ต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ที่กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีต่อประชากรร้านอาหารว่าง แต่ละร้าน และพิจารณาประกอบกับการจัดอันดับความต้องการรูปแบบร้านและสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายนอก และภายในของร้านอาหารว่าง ที่ชอบมากที่สุด ทั้งหมดจะนำเสนอในเชิงตารางและประกอบคำบรรยาย

3.8 การสรุปผลการศึกษา

นำข้อมูลที่ได้จากตัวแปรการวิจัยทั้งหมด ในเรื่องของสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ท้สนใจและพฤติกรรมของผู้บริโภค รวมถึงความต้องการกิจกรรมการใช้พื้นที่ของนักศึกษาโดยการสรุปผลจะสรุปเชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์การวิจัยที่ระบุไว้ในบทที่ 1

เสนอแนวคิดในการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เหมาะสมกับความต้องการของผู้บริโภค รวมถึงท้สนใจ พฤติกรรมและกิจกรรมของผู้บริโภคที่มีต่อร้านอาหารว่าง ภายในมหาวิทยาลัย

สรุปผล และเสนอแนะแนวทางการออกแบบต่อไป